

УДК 657.005:52

MANAGEMENT OF ECONOMIC AND ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Huryna M. M. / Гурина М.М.*student / студент*

ORCID: 0000-0002-9062-9456

Averkyna M.F. / Аверкина М.Ф.*d.e.s., prof. / д.е.н., проф.*

ORCID: 0000-0002-1517-6434

*National University "Ostroh Academy", 3 Nezalezhnosti Ave., Ostrog, 35800**Національний університет «Острозька академія», Острог, пр. Незалежності, 3, 35800*

Анотація. В роботі розглядається ефективний підхід та методи управління еколого-економічною системою. Досліджено основні проблеми існуючих систем управління, а також способи успішної реалізації програм економіко-екологічного розвитку.

Ключові слова: економіко-екологічна система, сталий розвиток, управління, програми розвитку.

Abstract. The work considers an effective approach and methods of managing the ecological and economic system. The main problems of existing management systems, as well as methods of successful implementation of programs of economic and ecological development, have been studied..

Key words: economic and ecological system, sustainable development, management, development programs.

Вступ.

Сьогодні взято курс на сталий розвиток, основними складовими якого є: економічна та екологічна. Стійкий розвиток, або екологічно стійкий (стабільний) економічний розвиток - соціально-економічний розвиток, за якого задоволення потреб нинішнього покоління людей здійснюється за умови екологічних обмежень, необхідних для забезпечення можливостей майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Будь-яка система потребує правильного управління задля досягнення її цілісності, стійкості та балансу і еколого-економічна не є винятком [1].

Основний текст.

Управління еколого-економічною системою — це сукупність методів та інструментів соціально-економічного та екологічного управління. Але конкретні методи управління еколого-економічною системою визначаються

особливостями сфери природокористування та охорони довкілля [2, с. 336]:

- інфраструктурним характером продукції та послуг екологічної сфери;
- тривалістю основних відтворювальних процесів у природокористуванні та переплетенням економічних та природних процесів;
- специфікою відносин власності на ресурси природи;
- специфіка ринкових взаємин у екологічній сфері та істотною роллю держави в управлінні природокористуванням.

В цілому, ефективний підхід до управління еколого-економічними системами повинен враховувати дані особливості та спиратися як на адміністративно-контрольні, економічні, так і соціально-політичні, психологічні, моральні інструменти управління. Підхід до управління еколого-економічною системою потребує кадрової, науково-технічної та інформаційної забезпечуючих підсистем.

Необхідно розробити на регіональному та республіканському рівнях Програми розвитку еколого-економічних систем [3, с. 224]. Для цього необхідно:

- проаналізувати та оцінити стан еколого-економічних систем регіону, республіки, провести еколого-економічний моніторинг;
- виявити екологічні проблеми;
- розробити проект еколого-економічних програм, що сприяють ліквідації проблем та розвитку еколого-економічних систем;
- оцінити ефект від реалізації Програми на екологію та економіку;
- з урахуванням коригування прийняти Програми до реалізації.

В результаті успішної реалізації Програм мають бути досягнуті [3, с. 224]:

- стабілізація та поліпшення екологічного стану;
- економічне зростання та виробництво екологічно чистих продуктів;
- збереження унікальних природних об'єктів;
- забезпечення екологічної безпеки населення;
- санація екологічно шкідливих та небезпечних виробництв;
- перехід на маловідходні та безвідходні технології;

- забезпечення населення екологічно чистими продуктами та чистою питною водою;
- екологічне виховання та освіту;
- розробка науково-дослідних робіт та НДДКР, які забезпечують розвиток природоохоронної діяльності та вдосконалення управління еколого-економічними системами.

Успішна реалізація програм розвитку еколого-економічних систем залежить також від організаційного забезпечення. До основних проблем існуючих систем управління можна віднести [3, с. 224]:

1. відсутність ефективної структури управління та обґрунтованого розмежування повноважень у галузі природокористування та охорони навколишнього середовища (у тому числі по територіях, що особливо охороняються);
2. відсутність цільової політики щодо управління еколого-економічними системами;
3. недосконалість системи обліку та економічної оцінки природних ресурсів;
4. відсутність законодавства щодо оцінки повітря на навколишнє середовище та екологічного аудиту.
5. низький відсоток цілеспрямованих наукових досліджень та проектних робіт з метою реалізації різних напрямів екологічної політики;
6. слабе інформаційно-аналітичне забезпечення системи керування природокористуванням;
7. низький рівень здійснення міжнародного співробітництва у галузі охорони та використання природних ресурсів.

Висновки.

Отже, для ефективного управління еколого-економічною системою потрібно враховувати особливості сфери природокористування та охорони довкілля, розробити на різних рівнях Програми розвитку еколого-економічних систем та мати конкретні цілі для успішної їх реалізації. Система управління

еколого-економічними процесами має свої проблеми, які потребують вирішення і є на сьогодні одними з основних завдань для досягнення ефективності процесів.

Література:

1. Стольберг Ф.В., Чернікова О.Ю. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку». Харків : ХНАМГ, 2011. 91 с.
2. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком екологоекономічних систем : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
3. Домбровська С.М., Коврегін В.В., Помаза-Пономаренко А.Л., Колєнов О.М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2017. 244 с.